kelalim le-hizhir me-fene ha-holirah she-lo tebe h[as] ye-[shalom].

Publication/Creation

Yerushalayim: [publisher not identified], between 1800 and 1899?]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/h3x38ezx

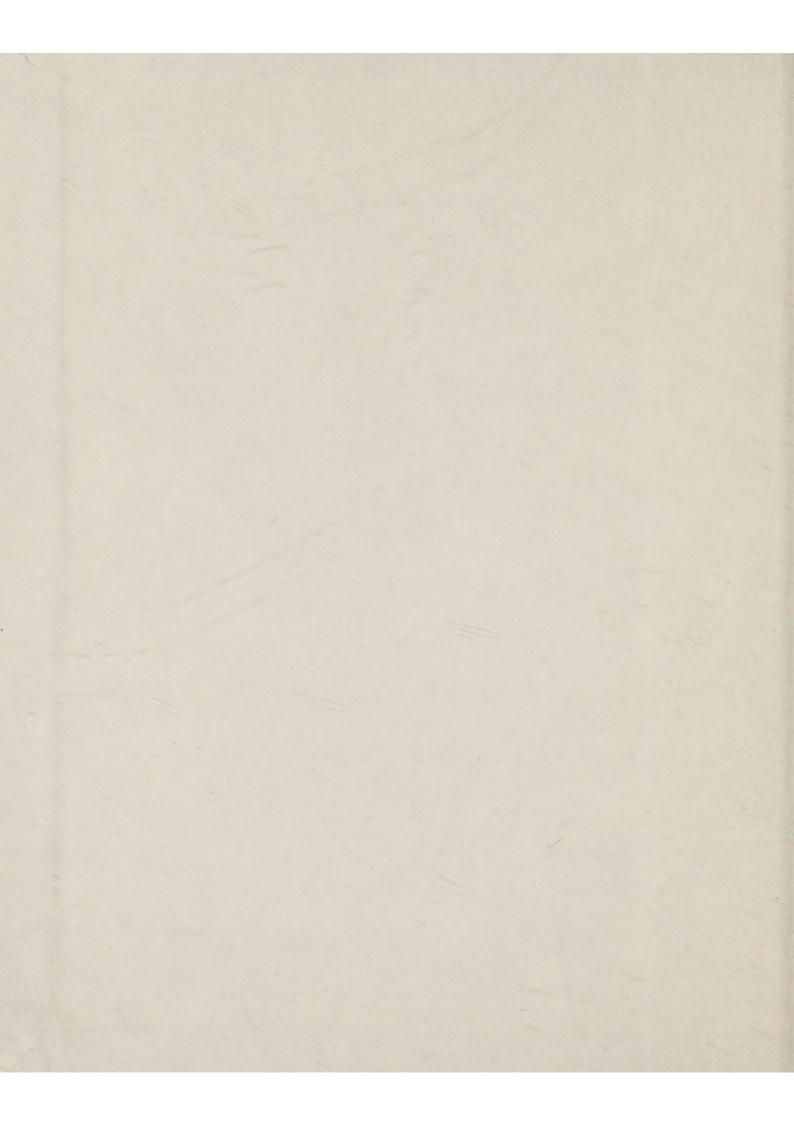
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

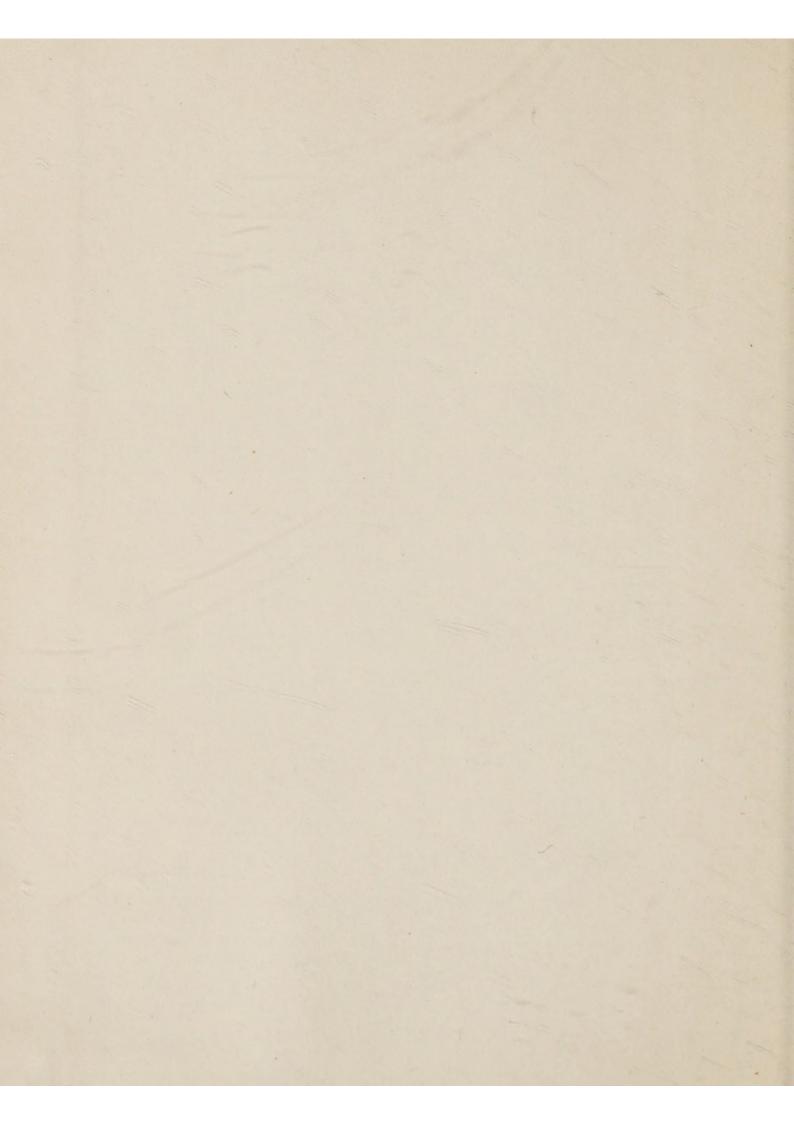

Digitized by the Internet Archive in 2018 with funding from Wellcome Library

https://archive.org/details/b30092607

מהרת הפוסתהין בשמש ותחכמו אותם. באופן הנוכר לבגדים של ג'וכ'א. מהרת החפצים העשוים מנחושת

תרחצו אותם ב 5 למאה אסיד כארבוליק.

מהרת בתי הכסאות של בני אדם שהם בקו הבריאות

א) תשפכו שם כל יום 25-30 גראם חלב סיר בעד כל אדם ההולך שטה.

הערה אם הנייר הירוע בשם היאָכְתִיף המושם בתוך זה הַרָעי נִגשָּה ארום אחר 2-3 שעות, אוי נדע שבתי הכסאות נמהרו הימב.

ב) תרחצו הכסא באחת ההתכות נמרו III או נמרו III מהרת גומות האשפות 1. תומינו תערובת כן 3/4 אסיד כאדבוליק עם 1/4 אסיד סולפוריק.

2. תקחו 6 חלקים מואת התערובת ותשליכו אותם בתוך 94 חלקים מים.

3. תשליכו בתוך הגומא מואת התערובת האחרונה כמות שוה אל כמות הזבלים הנאספים אחר המחרה

הנזכרה קודם זו. מהרת שנופי החולים מכולרא או מחולי דיםנתיריא של דם

1. תמלאו מהם חצי תנכה ותשפכו בתוכה, בהכמות הזו, התכת החוקה נמרו II, או בכטות הזו, מתערובת העשויה מן 97 למאה מים עם 3 למאה מתערובת נמרו III.

2. אחר 4-3 שעות תשפכו אותם תוך גומות בידרות (שאינם כלליות).

ארבעה שעות בתוך התכת נסרו II.

78

3. תשיטו אותם במשך שעה אחת בתוך התכת חמה 5 למאה אסיד כארכוליק ואחר כך תרחצו אותם.

78

4. תרתיחו אותם במשך שעה אחת (תמנוה מעת הרתיחה) בתוך תנכה מים ותוסיפו עליה 1/4 כילו סודא.

או 5. תרתיחו אותם בתוך מים עם אפר הרבה.

מהרת הריח רע מהממות 1. תשרפו תכן הכרים והכסתות.

2. תרתיחו במשך חצי שעה הנוצות והשער של הכסתות 3. תרחצו הממה בעצמה בהתכת 5 למאה אסיר כארכוליק.

מהרת החפצים של צמר או גיוכא (עבא, כאלי וכו')

ואחר כך תרחצו אותם.

75

3. תמהרו אותם בגאז של כלורור או של גפרית. 1. תשלחו אותם להכביםה הגדולה (הנז"ל).

78

2. תשימו אותם בהתכת 5 למאה אסיר כארבוליק

מהרת ריח רע מהבגדים של גיוכא

נמרו II.או תשהרו אותם בהגאו הנוכרים למעלה ותשימו אותם

תכבדו אותם בממאמא (פורשא) שהודח בהתכת

אותם מהכתלים ותשרפו אותם 4. תרחצו כל חפצים העשוים מעץ, באחת ההתכות 5. תרחצו כלי תמתכות

כ. הוחות כלי השתכות בדברים המשהרים הריח הרע (התכת 5 למאה מאסיד

כארבוליק).

6 תמוחו הכתלים והתקרה בחלב סיר.

7. תכניםו שם את האדר במשך 7 ימים.

8. תרחצו קרקע החדר עוד פעם אחרת.

מהרת הריח רע מכלי האכילה.

תרתיחו אותם במשך חצי שעה בתוך המים או תשימו אותם בתוך 5 למאה מאסיד כארבוליק במשך שעה אחת

מהרת כלי וחפצי הבית. 1. תנגבו אותם בסמרטוטים או במטאטאות (פורשה)

מורחות מעם בהתכת 5 למאה אסיד כארבוליק.

2. תשימו אותם היטב באויר במשך שבוע אחר או שבועים.

3. תחבמו אותם ותכבדו אותם הימב בפורשה ותשמחום בשמש.

מהרת הריח רע מחפצים העשוים מפשתן וכו' וצמר נפן

מים חמים וצאכון ואפר וכו').

18

2. תשימו אותם במשך

1. תשימו אלו החפצים בתוך סדין שהודח כהתכת נמרו II ותשלחו אותם להכביסה הגדולה (דהיינו

4. על כל כילו כלורור שתשימו בתוך קערה אחת, תשפכו מהאסיד מורית תיך ותשימו אלו הקערות למעלה הרבה מקרקע החרר.

5. תסגרו הדלת. 6. אחר 24 שעות תכניסו האויר לחרר (דהינו תפתחו החלונות וכו').

סהרת הריח רע עם ,אסיד VI מהרת הריח (בשביל הפוסתהין)

1. תשימו הכגדים כתוך (בכמות?) חתיכות גפרית חדרים קשנים ותסגרו ותדביקו ותשימו אותם בתוך קערות של הישב כל החלונות והפתחים אלו הקערות מעם ספיריטו פתוח. בשביל כל 10-9 מיתר של יין ותדליקי. ואחר יום או כוב מהחדר תקחו 300 גראם יושים תשימו הבנדים באויר.

אופנים שונים להשתמש בדברים הממהרים הריח הרע.

מהרת הריח רע מחדר חחולה.

1. תפתחו כל החלונות.

2. תריחו ממאמא אחר בהתכת 4 למאה סיר של כלור ותאספו בו כל העפרוריות

ותשרפו אותם.

3. תדיחו הנירות המצוירים הרבוקים על הכותלים כדבר המטהר הריח הרע. ותקלפו

בתמידות תניחו זה לשקום משך שלשה ימים (למשל. 3 כילו אסיד כארבוליק של 100 למאה, ועוד 1 כילו אסיד סולפוריק יהיו בשווי אל 16 כוסות או 1/5 תגכה) מואת התערובת תקחו 722 גראם (שווי 3 כוסות) על

תנכה אחת מים ויהיה לכם התכת 3 למאה סולפורו כארבוליק, אם האסיד כארבוליק הוא מן 50 למאה כמות השיעור בתערובת היא אחת. רק על אחת תנכה מים תקחו 1238 גראם (שווי 6 כופות) תערובת.

עו התכת סובלימה של אחד לאלף

עליו 30 גראם סובלימה.

ע מהרה מריח רע עם גאז של כלור

סיד עם 3-4 כילו אסיד מוריאתיך (שווי 10-12 כוסות או 1/5 תנכה)*) .[המיתר כוב הוא מרובע בעל ששה קצוות ובכל קצה מהם יש מדת מיתר אחד. למשל הואהר של שחוק הוא כוב קמן], מים 375 גראם (שווי כגם V מהרה מריח ו 1. תדיחו במים הכותלים

תתיכו בתוך אחת תנכה

של החדר. 2. תרביקו ניירות על כל בקיעי הפתחים והחלונות. 3. בשביל כל 9-10 מיתר כוב מהחדר תקחו כילו 21/2 (שווי 10 כוסות) כלורור של

^{*)} הערה מהמתרגם ללה"ק

אחרת מים במדות קמנות. תערבו הימב. כל המים יהיו נכלעים. תקחו שליש תנכה מזה הסיד|שכבר כבה ותוסיפו עליו שני שלישי תנכה מים, יתהוה מזה חלב סיד של 20 ממאה אחת תנכה מזה החלב היא בשווי למאה כוסות מעלה ממה.

אחד קנטאר סיר (בשווי 280 גרוש 280 כילו) מחירו 33 גרוש (בשווי פראנק 6) אחת תנכה (בשווי 11 כילו מחירה מיד בשווי 11 כילו מחירה גרוש 1/4 (בשווי 25 סנתים) ויוצא ממנו תנכה 1/2 חלב סיד, על פי זה אחת תנכה חלב סיד יעלה מחירה מ"מ המר מעמ. 5 סנתים או אחת עשארי חסר מעמ.

וו התכת כלורור של סיר. 1. רַבָּה ו למאה.

2. הזקה 4 למאה על תנכה אחת מים 800-גראם (שווי 5 כופות מ"מ) כלורור של מיד. על תנכה אחת מים (שווי 24 לימרא) 375 גראם (שווי 11/2 לימרא) כלורור מ"ם) כלורור של סיד.

הערה צריך לשמור הסיד סגור הימכ כמקום יבש. III תערוכת סולפורו כארבוליק.

על שלשה משקלים במדות קמנות הרבה. אחד (במאזנים) על סיד קארבוליק משקל (במאזנים) אסיד של 100 למאה תוסיפה כולפוריק ותערבו אותו

הנ"ל. בתור שתיה לתת לו קיה קר חוק או מה שנוסף פו קאניאק או יין, או לתת לו לשתות מים קרים מרותחים שנוסף בם חתיכות שלג. להבליע לו פתיתי שלג לבר. להבליע לו פתיתי שלג לבר. לחולה מלבד המפות הנ"ל אבקת קאמפור (גראן אחד בכל שעה) מוסקום (20 מיפה

ביין) וכל הסמים המעירים הכחות הנחלשים.

להזהר מכל מיני סמים שמרבים העם להללם בזמן המגפה ושתכליתם רק להרויח כסף ואין להשתמש בהם כי אם ע"פ הרופא יען אשר יוכלו להזיק תחת להועיל.

דברים שונים הממהרים הרה הרנ.

ו חַלָּב סיד

1. תקחו משקלים אחדים סיד חדש שלא כַבָּה.

2. תוסיפו עליו במדות קמנות מספר כילוים מים בכמותו בשוה.

3. תערבו הימב וכל המים יהיו נכלעים.

4. כך יעלה לכם עפרורית סיר כבוי.

5. תקחו איזו כמות מזאת העפרורית ותערבו אותה עם מים כפלים מכמות הנז', זאת היא ההתכה של עשרים ממאה.

הערה אחת תנכה סיד לא כבוי משקלה 11 כילו, אחת תנכה מים משקלה כילו. תמלאו 3/2 תנכה מסיד לא כבוי תשפכו שם מתנכה לא כבוי תשפכו שם מתנכה

2 אם להיפך יש עצירות הכמן מוב לקחת כף או שנים של שמן ריציני, ולהתאפק מאכילה יתירה.

3 כי יתחוקו הסימנים וכפרם השלשול, בבוא צמאון חוק למים, רוע הלב, ובפרם הקאה, צריך לבטל כל אכילה לשכוב על הממה ולהכסות במכסה חם עבור להחם את הגוף, לשתות מה בלול ביין ולחשתדל להוציא זעה, לשים על הבמן קאמפרים מחמם. עבור להַרוות את הצמאון לשתות מה הרבה או יין כלול במים, מסמי הרפואה לקחת בכל שתי שעות איתר נאליריאן יחד את מינמה עשר מפות מכל מין סך הכל עשרים מפה.

אם ההקאה חזקה ומרובה ובעורקי הרגלים

התחוקה ההתכיצות והחולשה התרבה ויחד עם זה החולה מוציא זעה קרה והשתן נעצר ואת הרופא קשה למצוא, אזי צריך זאת לפי שעה ער בוא הרופא. א) לשפשף את בשר הגוף החולה בחזקה בחתיכת צמר יבש או מורמבת בספירם של קאמפור או בספירים של חרדל או לשפשף את בשרו ביין שרף שנוסף בתוכו מעם מלח או פלפלין. ב) לשים על בטן החולה ועל רגליו ובמשתו בקבוקים של מים חמים, כיסים של שעורים חמים או כיסים של אפר חם ולכסות את החולה הימב.

5 אם יש היכולת צריך לעשות לחולה אמבמאות ממים חמים במדרגה 38 עד 43 (צעלויום) וגם לעשות לו חוקנות ממים חמים במדרגה

זהמקלם לשנה באופן שלא
יהיו הם למקור להתפשמות
המגפה, ולכן להשניח שם
בעין פקיחה על הנקיון וצחות
האויר ורחכת הידים, להשגיח
על בתי הכמאות ולהשקותם
במי הסמים הידועים.
כמי המים הידועים.
להשתדל שבתי מרחץ יהיו
פתוחים לעניים במחיר מועם.
(ז) בימי מגפת החלירה איש
בי ירגיש איזה חולשה,
ובפרם איזה דבר מצד הקיבה
והמעים, עליו תיכף לבוא
לדרוש בעצת רופא.

לְרוב אינה מתחלת תיכף ומיד בכל תקפה כי אם מעם מעט, יום או יומים מקודם החולה מרגיש סימנים רפים כמו חול שה בגוף, מעם שלשול, כאב והִימִיָה בבמן, חסרון התאוה לאכילה, רוע הלב, התכוצות קלה בעורקי הרגלים.

השלשול הוא הסימן הראשי להתחלת החלירה ואפילו כי קל הוא אין לעבור עליו בלי שים לב רק למהר לדרוש בעצת הרופא למען לקדם את פני הרעה.

ואלו העצות למלאות לפי שעה:

1 אם יש התחלת שלשול וכבדות בקיבה, צריך לאכול מעמ מרק, ביצים מגולגלות, לחם יבש או מעם בשר מבושל הימב, הכל במד ה

לדעת כי החלירה

מעומה, קודם הסעודה לשתות מים שהומף בו חמש מפות של חומץ מלח (מַצִיד מוריאמיק), להשתרל לבלתי התיגע במדה יתרה.

אם ר"ל מת החולה אין לרחוץ את הַנְּנְהְּ כורכים אותה בתכריכין מורטבים במי הסמים ונותנים בארון סתום ומוציאים מן הבית במהרה ומי שום לונה

המלכושים והממה הממה ויתר החפצים שהיו בתשמיש החולה הן שהתרפא שנפמר אסור למוכרם או לתת כמתנה או לשלחם למקום מרם הוסר מהם כח ההתרבקות.

הכוכסות עליהן להזחר לבלתי התחיל הכביסה מהם הוסר מן הבגדים כח ההתדבקות ע"י הסמים הנ"ל. בהיות שתעניים החיים חיי צער ורוחק הנם יותר בסכנת המגפה, ואחריהם המגפה מתפשמת מהם גם על העשירים, צריך שאלה יחישו עזרה לראשונים לא רק לשם גמילות חסרים כי

גם עכור פוכת עצמם.

וזאת העזרה שמוכת עצמם דורשת להוציא אל הפועל בזמן המנפה

לפתוח בתי תבשיל להספיק בכל יום ויום אוכל לעניים —אכילה נקיה— במחיר מועם או חנם, ליסר בתים לשתות מָה, ליסד בתי מקלם לשינה.

לחלק לנצרכים בגדים נקיים וכתונות, לחלק להם סמי רפואה והסמים המועילים להסיר את היסודות המויקים.

לתקן את בתי התבשיל

מנקים ומכשירים את הכלים במי הסמים הנ"ל.

כל איש שישליך את צואת החולה באיזה מקום שיהיה מרם לבמל את הכח המְבַבָּק יעָנש קשות.

אם מפני איזה סיבה אין ביד להשתמש בסמים הנ"ל חיוב לקבור את הצואה באדמה עמוק עמוק.

את רצפת הכית וכל החפצים המלוכלכים בציאת החולה רוחצים הימכ כמי קרבול או במי סיד חלורי.

כל החפצים שבאו במגע את החולים שורפים אותם או מעבירים במים רותחים או במי הסמים הנ"ל.

במקום שיש בתי דעזינפקציון, מקכצים את החפצים יחד בסדינים ושולחים אותם אל הבתים ההם להסיר

את יסודות, ההתדבקות בכת מכונות קימור.

החדר ששכב בו אחוז חלירה יש להסיר ממנו את הכח המתדבק ע"י סיד שמסידים בו את הקירות ואת הספון וע"י מי סמים שרוחצים בהם את הרצפה ואת הדלת ואת החלונות.

אין להכנס לחדר ההוא כי
אם מקץ ששת ימים ובמשך
כל הזמן הזה יהי החדר פתוח
עד שהאויר ישתנה לגמרי
והקירות והחלונות יתיבשו
מוב לתכלית הזאת להדליק
אש בתנורים. כל אחד שבא
במגע את החולה או נגע
בכליו או בבגדיו ובחפציו
ובכלי מטתו עליו לרחוץ את
ידיו הישב בבורית ואחר במי
קרבול, ועליו להזהר לגעת
באכל בירים בלתי מרוחצים.

לתתפשמות המגפה בקרב קרוביו ושכניו, ובכן מובה העצה למהר להביאו אל בית החולים מלאחזו בבית, אבל אם בוחרים להשאירו בביתו אזי על הבאים אתו במגע להזהר ולעשות כן:

1) ירחצו את ידיהם בכל רגע ורגע בבורית ובמים, או במי סמים כמו מי קרבול (שלשה למאה) וכרומה, 2) בשום אופן לא יאכלו ולא ישתו כקרבת החולה (כמבואר לעיל). 3) בצאת מן החולה, לנקות את הכגדים והמנעלים זכו'. את צואת החולה וכל החפצים המשונפים בצואתו, תיכף ומיד לבמל את כח התדבקותם בעורת הסמים האלה: 1) סיר משורף במים במספר קילו אחד להין מים (מועיל לבתי כסאות וחדר

התולה). 2) סיר חלורי (חלור קאלך) חצי קילו להין מים 3) חומץ קרבול חצי קילו להין מים.

את הבגדים והסדינים המלוכלכים בצואת החולה יש לשרפם לגמרי או לכל הפחות להעביר במשך רבע שעה למצער במים רותחים שנוסף בם מעם סודה, או נותנים את הבגדים לומן 24 שעה במי סיד חלורי, או מי קרבול כפי היכולת, אחרי כן מותר להביאם בכביםה.

את צואת החולים לקבל בכלים שנמצא כם אחד מיני הסמים הנקובים לעיל שהם מוכשרים לכמל את כח ההתדבקות, ואחר שעזבו אותה הצואה שם במשך שלש שעות לפחות רשות להשליכה בבתי הכסאות, אחרי כן

מצב האויר פוב לצאת לשאוב אויר צח אבל אין לשוח במקום מורמב בפרם אחר בא השמש, אין לשכוב ולישון על ארסה פשומה, ובפרם לחה. להזהר מלהרמיב את גופו בגשם או את רגליו במי הכצה.

הרחוץ את בשרו במרחץ.

הרחיצה בים מותרת

לנרגלים, אבל עליהם להזהר

לבלתי הכנם בים בשעת

לבלתי הכנם בים בשעת

התקררות מימיו, לאמר: קורם

צאת ואחר בא השמש. גם כן

אין לרחוץ בים בשעה שהקיבה

ריקה או מלאה (אחר האכילה).

שמימיהם הובאשו או במקוה

מים מלוכלכים. את בגדי

פשתה הן של בשרו הן של

משתו (הכתונת והתחתונים

והסרינים) להחליף לפעמים

קרובות, ובשעת הכביסה

להרתיחם במים רותחים.

אם האויר צח והיום חם לפתוח את הפתח ואת החלונות עבור לחדש את אויר חחדרים. ואם האויר לח להדליק אש בתנורים. סמי הקמורה כמו נרות וניירות ואבקות וכדומה שנוהגים להשתמש בהם לנקות החדרים, אין בהם שום תועלת כלל, הם מבמלים רק את הריח הרע, אבל אין בידם לבמל את כח היסודות המזיקים.

אין לעזוב בתוך הדירות, גרפיםודומן ובגדים מלוכלכים ושרידי האכילה, ועפר וכדמה, אבל להשמר לבלתי השליכם בחוץ ובחצרים, ובפרט בקרבת בארות מים כי אם להשליכם במקומות המוקצבים לדבר. ב) כל חולה וחולה במחלת החלירה מקור הוא

בותרי פלאכול לאלה שהורגלו בהם רק שיהיו מבושלים היפב או שירחצם כמים מרותחים, אין לאכלם אם הקיבה ריקה או כפה הירקות והפירות הן שהורקבו הן שעוד לא התבשלו מויקים מאוד כומן המנפה. לשמור את כל מיני מאכל מן הזבובים (המביאים על המאכלים את יסודות המגפה) את כלי האכילה לרחוץ במים חמים קודם האכילה. אסור לאכול ולשתות במקום שיש בו חולי חלירה. אין לקחת את האכל בידיו או לכל הפחות לרחוץ את ידיו היטב מקודם האכילה.

ג) סכנה גדולה לשתות מים בלתי נקיים. מוב לשתות מים חיים מובאים ממעינות ואם אָיָן לשתות מָה או מים שהורתחו מקודם ולתת

במים מעמיין או לימון או מינמה. רשות לשתות בירה או פי סילץ וסודה רק שלא ביהיה ספק באיכות המים.

אין לשתות הרבה כפעם אחת, או לשתות קר מאוד ובפרם אם הגוף מחומם.

משקאות מותרים רק להזהר מן השכרון, כי השכור יותר מכל בסכנה בזמן המגפה.

ד') חולשת הגוף מקרבת את החלירה, ולכן להזהר מכל דבר ודבר המביא לידי חולשת הגוף, למשל עבודה יתרה מצד הגוף והמוח מביאה לידי חולשה, וכן גם חסרון השנה אכילה ושתיה יתרה ובפרט שתיית משקאות עד השכרון מחלשת את הגוף.

להזהר מן התקררות הגוף, ניהיו הבגדים כפי צירך הזמן

P. B. Hebrews 26

כללים להזהר

מן המקום אשר פרצה בו

מן המקום אשר פרצה בו

החלירה, להחיש למו מפלמ

במקום אחר., לכן ירעו כי לא

מוב לעשות כן, יען בהתיישב

מיש בחפוון במקום חדש,

נשתנים מנהגי חייו והאכילה

והשנה וכו'. וזה גורם מחלות

הבשן וחולשת הגוף שהן יחד

את הפחד הנוסף עליהן אינן

מצילות מן החולירה כי אם

להיפך גורמים אותה.

ולכן על כל איש לשבת במקומו לעסוק בעסקיו, ורק לתת לבו להזהר על נפשו מצד הנקיון ויתר הדברים המבוארים לממה.

ב) בזמן מגפת החולירה אין לשנות את דרכי החיים הנהוגים, הנסיון מירה כי

מחלות המעיים והקיבה מושבים את החלירה, ולכן יש להיות נזהר באכילה ובשתיה שלא תביאינה מחלת הקיבה והמעים. וכן להנהג.

בצאתי לעסקו בבוקר ישתה מה הם או קוָה ויאכל מעט בשר מבושל היטב או בצים מגולגלות, וככלל אין להשאר רעב זמן ארוך. את אכילת הצהרים יאבל בעתה בשעה מוקצבת.

המאכלים יהיו הדשים וחמים, להזהר מן מאכלים שמנים מבושלים לחצי או קרים, להמעים במאכלים המביאים צמאון, ובפרם להזהר ממיני מאכל מורקבים בלתיחדשים, הירקית והפירות

